

02

2004

2004

huf

235
0-22

4084

235

796-23

6-22

1084

Ծ. Ը. Գ. Կ. Ե. Բ. Ը. Գ.

ՊԵՏԱՌԻԹԻՒՒՆ

ՍՐԻՈՒՀԻՈՅՆ

ՓԻԼՈՍՆՆԵՅԻ

Վ. Ե. Ն. Ն. Ը.

1836

2474541

Եւ կարճ ծանօթութիւնն որ պիտի տանք սրբուհի Փիլոմենային վրայ, համառօտցընելով առինք Փրանկիսկոս նաբոլիդան յարգելի քահանային իրեք հատոր գործքէն, որնոր աս Սրբուհւոյս անունը հռչակող ու պատմիչն եղաւ:

Եւ ելորդ կըսեպենք ետեւէ ըլլալ աս Սրբուհին գովելու, ինչու որ անոր այնչափ գործած հրաշքները բաւական զինքը կըգովեն. արեւմուտք ու արեւելք հիմայ անոր անունը կըպատմըվի, անոր գործած հրաշքները կըհռչակվին, ու շատ

տեղ անոր պատկերը կը պըտըտի
բժշկութեան դեղի տեղ , ուստի
ուրիշ քարոզողի կարօտութիւն
չունի , իր գործքերը զինքը կը քա-
րողեն : Այլ որովհետեւ մեր վախ-
ճանն էր տեղեկութիւն միայն տալ
մեր Ազգին սուրբ Փիլոմենային վը-
րայ , որուն մեծ ջերմեռանդութիւն
ընենին մեր ականջն ալ հասաւ ,
ու մեղի յորդոր եղաւ աս գըքոյկը
շինելու , անոր համար քանի մը
հրաշքները միայն պատմեցինք
վերջը , կարգացողները բոլորովին
չիզըկելու համար : Յուսալով մեր
Ազգին հոգևոր օգուտը աս փոքր
աշխատութիւնը յանձն առինք 'ի
փառս Աստուծոյ և 'ի պատիւ Արը-
բուհչոյս :

Պ Ե Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն
Ս Բ Բ Ո Ւ Հ Ի Ո Յ Ն
Փ Ի Լ Ո Մ Ն Ն Ա Յ Ի

Բարձրագույն զինուորական ժողովրդապետ մը երբոր 'Նաբոլիէն Հոովմ' պիտի երթար 1805ին եպիսկոպոս ձեռնադրովելու համար, վերոյ ըսած Փրանկիսկոս քահանան իր մեծ բարեկամն ըլլալով, բռնադատեց զանի որ իրեն հետ մէկ տեղ ընկերանայ : Թէպէտ և սա քահանան, որ դեռ կենդանի է ու ամմէնուն առջևը մեծ պատիւ

ու յարգութիւն ունի իր իմաստութեանը ու մանաւանդ սրբութեւնը համար, չէր ուզեր ամենևին իր տեղէն հեռանալ, բայց չի համարձակելով եպիսկոպոսին կամացը դէմ դնել ակամայ կամօք յանձն առաւ անոր հետ երթալու: Սայիսին առջի օրը ճամբայ ելան ասոնք, ու նոյն ամսոյն 4ին հասան Հոովմ: Գէպ'ի կէսը Սայիսին ելան ասոնք Արբոց մասունքներուն գանձարանը տեսնելու գացին: Արակեցու եպիսկոպոսը ասոնց սիրով ընդունելութիւն ընելէն ետքը, գանձարանին չորս կողմը առաւ պըտուտցուց: Իրեք Արբոց մարմին տեսան անտեղը, որոնց անուններն ալ կային, ասոնցմէ մէկը մարդու մը մարմին

էր, մէկը երկու տարւման տղու մը,
որ մարտիրոս եղած էր առջի հալա-
ծանքին ատենը, որնոր 54ին 'Աե-
րոն ամբարիշտ Ապսրը հանեց, ու
մէկալը սրբուհի Փիլոմենային :
'Աբողիէն Հռովմ գալու ատեն-
նին յայտնած էր եպիսկոպոսին
Փրանկիսկոս քահանան, թէ շատ
մեծ բաղձանք ունի սուրբի մը ամ-
բողջ մարմին ձեռք բերելու :

Իսոյց շատ երկայն բարակ չի-
խօսելու համար չենք պատմեր,
թէ ինչպիսի կերպով Փրանկիս-
կոս քահանան աս Սրբուհին
մարմինը ձեռք բերաւ : Ինչ որ
ուրիշ Սուրբերուն վարբին մէջ
կրկարդանք անոնց մարմնոյն փո-
խադրութեանը վրայ, ասորն ա-
մենէն ալ գերազանց է նոր նոր

Տրաշքներովը , որ գործեց Արբու-
 Տին Հռովմէն Վարդի փոխադրու-
 վելու ատենը : Յուլիսին առջի օրն
 ելան երկուքն ալ Հռովմէն , ե-
 պիսկոպոսը անձանօթ սուրբի մար-
 մին առաւ , իսկ ահանան սրբուհի
 Փիլոմենային : Արկուքն ալ Յուլի-
 սին մէջ Վարդի հասան , բայց յա-
 ռաջ քան Արբուհէոյն մարմինը
 Սուսեանօ քաղաքը տանելնին ,
 ուր Փրանկիսկոս կրքնակէր , իջան
 ասոնք Մետոն Տորրէս անունով
 վաճառականի մը տուն , ու հոն ա-
 նոր մատուանը մէջ Արբուհէոյն
 մարմնոյն սնտուկը բացին , նայե-
 ցան ու պատրաստեցին հանդի-
 սութեամբ Սուսեանօ տանելու :

Մս սուրբ մարմինը գտնուված էր
 Պիոս եօթներորդ սրբազան քա-

Հանայապետին ատենը 1804ին
 Մայիսին 25ին Պրիսկիղեայ անու-
 նով գետնի տակը եղած գերեզ-
 մանատանը մէջ^{*)} որ Սալարեա ըս-
 ված ճամբուն վրայ է : Իսկ աս մար-
 մընոյս քովի եղած գերեզմանա-
 քարն էր Վիոկղետիանոսին ամ-

*) Ընդհանուր աստիճաններու այնչափ
 կըրտարգելին հարստիւրոսաներուն հար-
 թիւը, որ հասնէր եւնոյ գանձը կոստոյ-
 ին հեղեմանստիւրոսանցէ արեւն պանոսի
 կոստիւնի, եւ հասն գելընընոյ կըրտու-
 ճային աստիւրոսանը հասն արտարի-
 պին Տեղ կըրտարգելին, զանանաբով
 որ շարժայ լի հեղեմանստիւրոսան պ-
 նոսի այրին աստիւրոսանցընին, ինչ-
 պէս շատ անգամ կըրտիւն. ասոր հո-
 հար ար գելանի աստիւր ծածուկ գել-

բարիչտ կայսեր ատենէն, որ տաս-
ներորդ հալածանքը քրիստոնէից
դէմ հանեց 303ին. վասն զի գե-
րեզմանատան ան կողմս թաղված
մարմինները ուր որ Արբուհի-
ին մարմինը գտնուվեցաւ ինչպէս
պատմութիւնները կրօնագրէն՝ աս
անողորմ բռնաւորին ժամանա-
կէն են:

Եւստանիէի շինած էին: Բայց Եր-
թուր Սուրիէ-ղոս չափածապատկեր է-
ղոս 304ին, շեշ մը Վելիկիւրեան-
նոսին հարածանիւն հո-րը Տեղմո-
ցած ըլլաւով աս Պրեմիլիւայ ըս-
ված գեղիւն ասիլի գեղեւսմանս-
սուր շինեց, ու ամենուրեք ասիլին
Սրբոց մարմինը ասուս հան ըս-
վեց, սրպէս զէ հեւանանիւրու-
նիւրէն ասպահով ըլլան:

Ըս քարը հիմայ Արբուհւոյն
մատուան մէջն է, ու հին անցած
գացած բաներուն յիշատակ մըն է,
որուն վրայ Պարտենիոս երևելի
նոր հնախօս հեղինակն ալ կըխօսի:
Իսոյց աս գիրերէն չիմացվիր, թէ
արդեօք Փիլոմենան յոյն է թէ
հռովմայեցի և կամ թէ ուրիշ ազ-
գէ մը: Իսկ քարին վրայ այսպէս
գրված կայ

LUMENA PAX TE CUM FI

ԼՈՒՄԵՆԸ ԻՆՍԻՄ ԹԻՒ ԲՈՒՄ ՖԻ
Թէպէտ և աս Ֆէ մասնիկը Լու-
մենայ բառէն բաժնրված գտան
գերեզմանաքարին վրայ, բայց ո-
րովհետև քարը իրեք կտոր էր, ո-
րոնք մէկզմէկու քով գրված կայ-
ին, կարծը վի որ թաղելու ատեն

նին շիոթութեամբ առաջ դնելու
տեղ՝ աս կտոր քարը վերջը դրած
են . բայց ինչպէս որ գտան նոյն-
պէս կրպահեն հիմայ ալ վերջը
դրնելով աս կտոր քարը , որնոր
մեր անձինքներէն ալ իրեք հոգի
անցեալ տարի տեսան : Ուստի այս-
պէս պէտք է կարդալ վերի խօսքը :

ՅԻՒՈՒՍՆՆԵ ԻՆՔՍԻԴԻՍ ԹԻՒՐՈՒՍ
ՎԻՆՏԵՆԱ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՆ ԸՆԴ ՔԵՂ :
Վէ մասնիկին վերջը դրվելուն
աս պատճառը տալն աւելի հաւա-
նական է ու բնական , քան թէ հին
աղգաց աջ կողմանէ ձախ կողմս
դրելու սովորութե՛ն էն մեկնել , որ
շատ դժուարութեանց տակ կէյ-
նայ :

Խաղաղութիւն ընդ քեզն ալ
կըցըցունէ , թէ աս քարը հաւա-

ծանօթին ատեն շինված է, վասն զի
 հալածանքէն ետքը եղած գերեզ-
 մանաքարերուն վրայ աս կերպ
 գրված կը գտնուի Ի. Ն. Ռ. Չ. Ի. Խա-
 ղաղու-Նեան կամ 'ի հանգստեան :
 Ի այց պէտքը չէ աս Փիլոմենան մե-
 կալ սրբուհի Փիլոմենային հետ
 շփոթել, որուն յիշատակը հռով-
 մայեցւոց վկայաբանութիւն է Յուլի-
 սին 5ին կը կատարէ : Արկու հա-
 րիւր տարի է որ իբրև կոյս ու չէ
 թէ իբրև մարտիրոս կը յիշատակ-
 վի երկրորդ Փիլոմենան, որուն
 մարմինն ալ Սան Սեվերէնո ըսված
 Ախտերոսականներուն եկեղեցւոյն
 մէջ կը պատուուրվի, և իր պատմու-
 թիւնն ալ շատ ետքն է հիմակ-
 վան նոր յայտնուած սրբուհի Փի-
 լոմենայէն :

Ա իրի ըսած քարին վրայ քաշ-
 ված կան խարիսխ մը այսինքն՝
 նաև ի երկաթ, նետեր, արմա-
 ւենի մը, ձաղանք ու շուշաններ :
 Խարիսխը իբրև խորհրդական նը-
 շան հաստատութեան ու ապա-
 ւինութեան՝ շատ հին քարերու վը-
 րայ կը գտնուի, բայց երբեմն կը-
 նըշանակէ նաև մարտիրոսութեան
 գործիք մը, վասն զի անոր վրայ
 կը կապէին մարտիրոսներուն մար-
 մինը ու ծովը կամ գետը կընե-
 տէին : Աոյնպէս նետերն ալ իբրև
 զարդարանք մը կը գտնուին շատ
 քարերու վրայ, ու երբեմն ալ իբ-
 րև նշան կետադրութեան, բայց
 սրբուհի Փիլոմենային քարին վրայ
 կերևնայ թէ նոյնպէս չըլլայ, ո-
 րովհետև պինդ երևելի նետը Առ-

մենա բառէն ետքն է, ու ասով
կուզէ ցրցունել որ Ֆիլոմենան չէ
թէ ջուրի մէջ խղղըված է, հապա
նետով խոցված է, թէպէտ և մէ-
կալ երկու նետը զարդարանքի մը
պէս թիւ ու Վ.Պ.Տ բառերը մէ-
կըզմէկէ կըբաժնեն :

Իսկ արմաւենին անթիւ խոր-
հրդական մեկնութիւններ ունի
Նգիպտացոց ու Վատինացոց քո-
վը, բայց սովորաբար յաղթու-
թեան կամ յաղթանակի նշան է,
ինչպէս Յովհաննու առաքելոյն
յայտնութեան մէջն ալ կըզուրցէ
Արբոց համար, թէ ձեռքերնին
արմաւենի ունէին : Աս արմաւե-
նիին ճիւղը կըգտնըվի նաև շատ
մարտիրոսներուն գերեզմանաքա-
րին վրայ, որոնք կամ գազաննե-

րուն առջևը նետված և կամ
կրակով այրած են: Չաղանքը կամ
խարազանը (դաճչն) դուրսի քաշ-
վածէն կերևայ թէ կաշիէ եղած
ըլլայ, որուն ծայրերը կըրօ օղեր
(հալխանէր) կան վրան բոլոր փու-
շի պէս խայթոցներով, և ասով
չէ թէ միայն մարտիրոսները կը-
ծեծէին զուրցելու է, հապա թէ ա-
նոնց մարմինը կտոր կտոր կընէին:
Շ ուշանները քաշված են Յի վան-
կին քովը որոնք անոր կուսութեան
անարատութիւնը կըցըցունեն:

Արովհետեւ բոլոր ունեցած ծա-
նօթութիւննիս սրբուհի Քիլովե-
նային վրայ՝ հրաշալի տեսիլքով
մը ինքը յայտնած է, ինչպէս աս
գրքուկիս մէջ քիչ մը ետքը պիտի
պատմենք, անոր համար քարին

վրայ եղած նշաններուն մեկնու-
 թիւններն ալ նոյն տեսիլքէն առ-
 նրված են : Բայց աս ըսածներէս
 զատ կայ աման մ'ալ անոր մար-
 մընոյն քովը լեցուն իր արիւնովը,
 որ կըցըցունէ թէ անոր գլուխը
 կըտրըված, կամ թէ ուրիշ կեր-
 սով մը հաւատոյ համար իր ար-
 րիւնը թափած է : Մէկդիթող կու-
 տանք ան մեծ հրաշքները որ ար-
 րիւնը գտնելու ատեն եղան, ու կը-
 շատանանք պատմելով միայն՝ թէ
 Մնտոն Տորրէս վաճառականին
 տունը Արբուհին մարմինը նըս-
 տելու ձևով կարգաւորելէն և ըզ-
 գեստ հագցունելէն ետքը, անկից
 առին հանդիսութեամբ Սունեա-
 նօ տարին, ուր Սարիս Կիլիսի
 ըսված ժամուն մէջ աւագ

խորանին աջ կողմը զատ խորանի մը մէջ դրին 1805ին Օգոստոսի 10ին, ուր անհամար բաղմութիւն կերթան յարգելու :

Ահաւասիկ մինչև հիմայ համառօտելով պատմեցինք թէ ինչպէս դրտնըվեցաւ աս Արբուհին մարմինը, ու թէ ինչպէս Հոովմէն՝ Աբրուի տարին, թող տալով անթիւ դիպուածները, որ փոխադրութեան ատենը պատահեցան. հիմա տեսնանք թէ ո՞վ է եղեր ասիկայ, ու ինչ գլուխը պատահեր է :

Աս համառօտ տեղեկութիւնը որ պիտի տանք, նոյն իսկ սրբուհի Փիլոմէնան յայտնած է իրեք զատ մէկզմէկէ հեռու ու անծանօթ մարդիկներու, ասոնցմէ մէ-

կը սրբակեաց քահանայ մըն էր ,
 որ հիմայ կանոնիկոս եղած է , մէ-
 կալը աղքատ ու բարեպաշտ ար-
 հեստաւոր մըն է , իսկ երբ որդը
 կուսան մըն է Նարոլի : Աս կու-
 սանը Փրանկիսկոս քահանային
 խորհրդով իրեն եղած յայտնու-
 թիւնը գրեց . բայց մենք թող տա-
 ըով ան հրաշքները որ տեսիլքին
 ճշմարտութիւնը կը հաստատեն ,
 միայն կը պատմենք ինչ որ աս կու-
 սանը լսեց Արքուհին մարմնոյն
 փոխադրութենէն քսանը եօթը
 տարի ետքը , որ է ըսել չորս տա-
 րի առաջ :

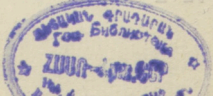
„Աս էի (կըսէ Փիլոմենան աս
 „կուսին) յունաստանի մէջն եղած
 „գաւառներուն մէկուն թագաւո-
 „րին աղջիկը , իմ մայրս թագա-

„Երազանց ցեղէ էր : Ալ որով-
 „հետեւ հայրս ու մայրս զաւակ
 „չունէին , անոր համար իրենց
 „սուտ աստուածներուն անդադար
 „աղօթք կրնէին ու ընծաներ կու-
 „տային , որպէս զի զաւակ մը ու-
 „նենան : Մեր ընտանեացը մէջ
 „հռովմայեցի բժիշկ մը կար Պուբ-
 „ղիոս անունով : Ասիկա սուրբ է
 „ու երկինքն է , թէպէտ և մար-
 „տիրոսութեամբ չիմեռաւ : Իմ
 „ծնողացս կուրութեանը վրայ կը-
 „ցաւէր ասի , և մասնաւորապէս
 „իմ մօրս ունեցած տրամութիւնը
 „իր ամլութեան վրայ զինքն ալ
 „կըտրտմեցրնէր : Հոգին սուրբ
 „ասոր սիրտը շարժելով հոգի ա-
 „ռաւ երկուքին հետ հաւատոյ վը-
 „րայ խօսելու ու անոյին ապա-

,,Լինու թեամբ համար ձակ խոստա-
 ,,ցաւ անոնց, թէ զաւակով կօրհ-
 ,,նելին, թէ որ նախ մկրտելու
 ,,ըլլան: Աստուծոյ շնորհքը ասոր
 ,,խօսքին ազդեցութիւն տուաւ,
 ,,ու աս ազդեցութիւնը լուսաւո-
 ,,րելով իմ ծնողացս միտքը ու
 ,,շարժելով անոնց սիրտը երկուքն
 ,,ալ քրիստոնեայ եղան: Վիչ
 ,,մը ժամանակէն ետքը յղացաւ
 ,,մայրս զիս ծնաւ, ու անունս
 ,,Ղումենայ դրաւ նոր տարւոյն *)
 ,,մէջ Յունվարին տասնին:

*) Որ աստիճանի վրայ շնորհակալութիւն յայտնեմ Սուրբ
 Բարձր: Վիճակագրականութեան վարչա-
 Գործակալութեանը Կիւնիայի 284-է թիւ-
 շի-304. համարի աս թղթիս հըջ
 ծածկով յետեւ վրայ:

Կ. Տիգրան

„Անոր համար Առմենայ կանչեց
 „ինձի, ինչու որ հաւատոյ լուսին
 „մէջ յղացայ ու ծնայ, որուն մէջ
 „իմ ծնողքս ալ բարեպաշտու-
 „թեամբ կապրէին: Արբոր մկր-
 „տրվեցայ նէ դրին անունս Քի
 „Առմենայ լուսին դուստրը *),
 „որնոր իմ հոգիս լուսաւորեց մը-
 „կրրտութեան մէջ առած շնորհ-
 „քովս: Իմ ծնողացս վրաս ունե-

*) Քի լապիներէն Փիլիա, գոսոր
 բառին իրճապովածն է. իսկ Առ-
 մենա՝ Առմէն լոյս բառէն ել-
 լելով, Քի Առմէնա լսելիբ-
 բն լի գուստր լուսաւոր իսմ
 լուսոյ լսել է, ոսոր լուսին
 դուստրը լսելով, ոս իսգէ իս-
 ցելիլ:

„ցած սէրերնին ու գրգուանքնին
 „մանաւանդ հօրս անպատմելի էր :
 „Հայրս ժամ (սահալ) մը ա-
 „ռանց ինծի չէր կրնար ըլլալ .
 „ասոր համար երբոր տասելիք
 „տարւան էի Յունիւարին մէջ զիս
 „իրեն հետն առաւ Հռովմ տա-
 „րաւ , ուր հարկ եղաւ անոր եր-
 „թալ անիրաւ պատերազմի մը
 „պատճառաւ , որնոր հպարտ ու
 „ամբարտաւան Ղիովկէտիանոս
 „կայսրը անոր կըսպառնար : Աղոր-
 „մելի հայրս զօրութեամբ բռնա-
 „ւորէն շատ տկար ըլլալով , գնաց
 „Հռովմ խաղաղութեան ճար մը
 „գրտնելու : Սնաց որ մայրս ու
 „զիս ալ մէկտեղ բռնաւորին առ-
 „ջևը թող տան : Արբոր խօսելու
 „անոր հետ հրաման եղաւ , ամ-

„մէնքս մէկտեղ պալատը գացինք :
 „Վիոկղետիանոս անշարժ աչքով
 „ինձի կրնայէր, ու երբոր հայրս
 „ան անիրաւ պատերազմին համար
 „տաքու թեամբ ու զօրաւոր խօս-
 „քերով զինքը կարդարացրնէր,
 „ըսաւ Վայսրը . “Մէ մ'աշխա-
 „տիր, քու ամմէն ջանքդ իր վախ-
 „ճանն ալ ունի, միսի թարվէ, բո-
 „լոր թագաւորութեանս զօրու-
 „թիւնը պատրաստ է քեզի օգնե-
 „լու, թէ որ քու աղջիկդ Փիլո-
 „մենան ինձի կնու թեան կսւտաս, :
 „Իմ ծնողքս աս բանը յանձն ա-
 „ռին, ու երբոր տուն եկանք, աս
 „մեծ բաղդը առջևս գրին, թէ հը-
 „ռովմայեցւոց տէրութեանը կայ-
 „սրբուհի պիտի ըլլամ : Մս առա-
 „ջարկու թիւնը ես մերժեցի, ու

„ըսի՝ թէ ես տասնըմէկ տարւան
 „կուսու թիւն ուխտած եմ ու բո-
 „լորովին Յիսուսի Վրիստոսի եմ:
 „Իմ հայրս ուզեց զիս համոզը-
 „նել, թէ ես իբրև անչափահաս
 „տղայ, ու իբրև իր աղջիկը չեմ
 „կրնար իմ վրաս հրամայել, ու
 „իր իշխանութեան զօրութեամբը
 „հրամայեց, որ յանձն առնում
 „կարգը վիլ, նաև բարկութե-
 „ամբ կըսպառնար: Բայց իմ
 „երկնաւոր փեսաս ինձի զօրու-
 „թիւն տուաւ իմ հրաժարական
 „խօսքիս վրայ հաստատուն մնա-
 „լու: Հայրս յանձն չառնելուս
 „համար մեծ գժուարութեան մէջ
 „ընկաւ: Այսորն ալ անոր ըսածը
 „ուրիշ բան չէր սեպեր, բայց ե-
 „թէ ակամայ ու սուտումուտ ջա-

„տագոյլութիւն մը : Ենձամբ ալ
 „իմանալու համար . „Խմ առջևս
 „բերէք , ըսաւ , իշխանութիւն Փի-
 „լոմենան , ես կուզեմ տեսնել ,
 „թէ արդեօք կրնամ անոր աս ա-
 „ռաջարկութիւնը հասկըցընել“ :
 „Տուն եկան ծնողքս զիս տանե-
 „լու համար , և որովհետեւ հայրս
 „չիկըցաւ զիս համոզըցընել . շատ
 „սպառնալիքներէն ու շողոքոր-
 „թութիւններէն ետքը , մօրս հետ
 „մէկտեղ առջևս ծունկ չոքեցաւ ,
 „ու ըսաւ լալով . „Ողորմէ՛ անջիկս
 „քու ծնողացդ . ողորմէ՛ քու հայ-
 „րենեացդ ու մեր թագաւորու-
 „թեանը վրայ“ : Ես ալ պատաս-
 „խան տրւի . „Խմ մեծ հոգս Ես-
 „տուած է ու կուսութիւնը որ ին-
 „քը կըսիրէ , քան թէ դուք , իմ

„Թագաւորութիւնս ու հայրենի-
 „քըս երկինքն է“ : Այսպիսի խը-
 „ռովութեան մէջ որոշեց հայրս ,
 „որ Այստեր կամքը կատարէ , ու
 „տարաւ զիս անոր : Առջի բերանը
 „Այստը սիրով ու յարգութեամբ
 „զիս ընդունեցաւ , բայց իր ամմէն
 „խոստմունքը ու սիրոյ նշաններն
 „արդիւնք մը չունեցան : Ատքէն
 „ըսկսաւ սպառնալիքներ ընել ,
 „բայց տեսնելով որ օգուտ մը չու-
 „նի՝ լի բարկութեամբ ու կատա-
 „ղութեամբ սատանային դրդելո-
 „ւմը հրամայեց որ զիս խորունկ բան-
 „տի մէջ գնեն , որնոր իր պալա-
 „տին զինարանին տակն էր : Չեռ-
 „քըներս ու ոտովներս շղթա-
 „ներով կապած՝ զիս հոն դրին :
 „Աս բանս ընելուն վախճանն ան

„էր որպէս զի իրենն այնչափ բաղ-
 „ձալի ամուսնութեանը հասնի ,
 „ինչպէս որ ալ մարդկային ազգին
 „թշնամին չարասէր սատանան որ-
 „նոր ասոր սրտին կառավարն էր ,
 „աւելի զինքը կրբորբոքէր անմա-
 „քուր բոցով : Վսանը չորս ժա-
 „մը մէյ մը ինծի կուգար ու կրփոր-
 „ձէր . քիչ մը հաց ու ջուր տա-
 „լու համար զիս քակել տուաւ ,
 „ու ետքը նորէն տանջել ըսկսաւ :
 „Վսնպէս անամօթ էր , որ զիս մեղ-
 „քի շարժելու համար , չիղիմա-
 „նալու բաներ կրնէր : Տայց աս-
 „կից ալ պահեց զիս իմ երկնա-
 „ւոր փեսաս . ես զիս միշտ կը-
 „յանձնէի Յիսուսին ու իր ամե-
 „նամաքուր մօրը : Արբոր երսու-
 „նը վեց օր սյսպէս անցաւ , երև-

„ցաւ ինձի երկնաւոր թագուհին
 „արքայութեան լուսովը : Ինձի
 „բերաւ ձեռքին վրայ իր տղան ,
 „ու ըսաւ . „Մըջիկս դեռ իրեք
 „օր բանտին մէջ պիտի չարչար-
 „վիս , բայց քսան օրէն ետեւ աս
 „երկիրը թող պիտի տաս“ : Աւ
 „դարձեալ ըսաւ . „Արբոր դուրս
 „կելլես , իմ որդւոյս սիրոյն հա-
 „մար զարհուրելի տանջանքներով
 „դառն պատերազմ մը կրմնայ
 „քեզի քաշելու“ : Աս բանս լը-
 „սածիս պէս դող մը վրաս եկաւ ,
 „ու կերեւար թէ մահուան դուռը
 „հասած եմ , բայց երկնից թա-
 „գուհին քաջալերեց զիս ու ըսաւ .
 „Միրելի աղջիկս դուն ուրիշնե-
 „րէն աւելի շատ սիրալի ես , ին-
 „չու որ դուն իմ որդւոյս ու իմ ա-

„նունս կրկրես, քու անունդ Վու-
 „մենայ է, իմ որդիս քու փեսադ
 „կրկոչվի՝ լոյս, աստղ ու արև: Աս
 „կանուանվիմ արշալոյս, աստղ ու
 „լուսին, իմ լոյսս կուգայ արևէն,
 „ես քեզի կօգնեմ, բնութեան
 „տկարութիւնը զքեզ հիմայ կը-
 „վախցընէ, բայց ան ատենը շնորհ-
 „քին զօրութիւնը զքեզ պիտի զօ-
 „րացընէ: Վաց՝ի քուկին պահա-
 „պան հրեշտակէդ քեզի իբրև իմ
 „սիրելի աղջկանս օգնութեան պի-
 „տի խրկըվի Վաբրիէլ հրեշտակը,
 „որուն անունը զօրութիւն կը-
 „թարգմանվի, որնոր աս աշխարհ-
 „քիս վրայ իմ պահապանս էր“:
 „Մ, յսպէս քաջալերեց զիս, ու ես
 „ալ ըսկսայ հոգի առնուլ: Մ,
 „տեսիլքն աներևոյթ ըլլալէն ետ-

,,քը՝ բանտին մէջ սաստիկ անուշ
 ,,հոտ մը մնաց, որ զիս շատ կը-
 ,,զուարճացընէր: Մայց Ղիովղե-
 ,,տիանոս յոյսը կտրելով որ ես ի-
 ,,րեն կամքը պիտի կատարեմ, ձեռք
 ,,զարկաւ տանջանքներու ու չար-
 ,,չարանքներու, որպէս զի վախցը-
 ,,նելով կուսութիւնս կորսնցընել
 ,,տայ, որնոր իմ Փեսայիս խոս-
 ,,տացած էի: Հրաման տուաւ, որ
 ,,զիս մերկ իր արքունի ծառանե-
 ,,րուն ու իր պալատին զինուորնե-
 ,,րուն տոջև սիւնի (ալեքէն) մը կա-
 ,,պեն, ու ասկից ետքը հրամայեց
 ,,ծեծելու ըսելով. ,,Արովհետև
 ,,այսպիսի յամառութեամբ ինձի
 ,,պէս հզօր կայսեր հետ չուղեցիր
 ,,կտրգըմիլ չարագործի մը համար,
 ,,որնոր իր ժողովուրդն ալ ՚ի մահ

„Դատապարտեց , նոյնպէս դուն
 „ալ արժանի ես , որ իմ արդարու-
 „թենէս անոր նմանը քաշես“ :
 „Ասկից ետքը երբոր բռնաւորը
 „իմ մարմինս վերալից ու արեան
 „մէջ թաթխած տեսաւ նէ , միտ-
 „քը դրաւ որ՝ ալ ինձի քիչ մը
 „ատեն մնացած է ապրելու , ու թէ
 „իմ հաւատքիս վրայ հաստատուն
 „պիտի կենամ , անոր համար իմ
 „վրաս վճիռ տուաւ բանտին մէջ
 „մեռնելու՝ ուր գետնի վրայ քրս-
 „քըռտելով զիս տարին : Ամէն
 „երկրաւոր միթարութենէ զըր-
 „կըված երբոր կրսպասէի մեռնե-
 „լու , որպէս զի իմ հոգւոյս ան-
 „ային փեսային ձեռքը յաւի-
 „տեանս հանգչիմ , մէյմ՝ ալ յան-
 „կարծակի երկու լուսաւոր ու փայ-

„լականացայտ հրեշտակներ ինծի
 „երեցան, որոնք զիս աղնիւ եղով
 „մը օծեցին, ու այնպէս կատարեալ
 „առողջացուցին, որ առջինէն ա-
 „ւելի աղէկ եղայ: Իսկ կայսրը երկ-
 „րորդ օրը աս բանս իմանալով,
 „ու զիս աւելի գեղեցկացած ու
 „առողջ տեսնելով զարմացաւ. ու
 „ղեց որ ինծի հաւտացրնէ, [Թէ
 „Մ. րամաղդայ *) գործքն է, որ-
 „նոր հարկաւ կուղէ որ ես հռով-
 „մայեցւոց տէրութեանը կայսր-
 „րուհի ըլլամ: Աս ալ հոգւով

*) Մ. րամաղդայ որոն Վիոս ալ իւ-
 սենք, հելլենոսաները ամեն շա-
 քուածներուն հայրը իւսեպէնն.
 իւնիտրեն յետքը շոնի, ու ար-
 ծի-ի վրայ հեծած:

„սրբով լուսաւորած յանդիմանե-
 „ցի զինքը ցըցունելով թէ ան-
 „տարակոյս պիղծ հոգին անոր չորս
 „կողմս առած է, իսկ ինծի պատե-
 „րազմելու օգնողը հոգին սուրբ է :
 „Չէր գիտեր թէ ինչ պատաս-
 „խան տայ , իր ամմէն աշխատան-
 „քը անօգուտ էր սուրբ հաւատոյ
 „համար տուած պատճառներս
 „ցրելու : Աւտի կատղած առիւծի
 „մը պէս բարկանալով հրաման
 „տուաւ , որ զիս շուտ մը երկրթէ
 „խարիսխի մը կապեն , ու ծովը
 „նետեն , որպէս զի՝ թէ որ հոն
 „թաղված մնամ , թէ ես ու թէ
 „իմ յիշատակս ալ միշտ ջնջովի :
 „Բայց Յիսուս ցըցուց իր ամե-
 „նակարող զօրութիւնը , ու խայ-
 „տառակեց բռնաւորը , ու անոր

„աստուածները, խրկեց դարձեալ
 „ան երկու փառաւոր հրեշտակ-
 „ները, որոնք խարսխին վար իյ-
 „նալու ատենն անանկ շուտ մը
 „իմ կապս քակեցին, որ խարխսը
 „միայն Տիբերիս գետին մէջն ին-
 „կաւ, ուր մինչև հիմայ հողին
 „մէջ թաղված կրկենայ: Իսկ ես
 „հրեշտակներուն թւին վրայ վեր
 „վերցրված ջուրին վրայէն անցայ,
 „առանց ամենեին թրջելու: Ին-
 „չոր հոն եղած ժողովուրդը տես-
 „նելով իմ այսպէս ջուրին վրայէն
 „չիթրջած անցնելս շարժեցան,
 „դարձան, քրիստոնեայ եղան:
 „Իայց բռնաւորը յուսահատեալ
 „մարդու պէս պոռաց, թէ աս գործ-
 „քըս կախարդութիւն է, ու փա-
 „րաւոնէն աւելի սիրտը կարծրը-

„ցընելով , հրամայեց որ Հոով-
 „մային մէջ քսքուտելով տանին
 „ու ետքը նետերով խոցեն : Ատ-
 „քէն տեսնելով զիս կէս մեռած ,
 „մարած ու բոլոր զօրութենէ ին-
 „կած հրաման տուաւ դարձեալ
 „բանտը դնելու , որպէս զի ան-
 „մխիթար բանտարկված հոն մեռ-
 „նիմ : Ասկ ամենակարող Ա.ս-
 „տուած իմ վրաս քաղցր թմրու-
 „թիւն մը ձգեց , ու երբոր ար-
 „թընցայ , առջինէն աւելի գեղեց-
 „կացած ու առողջացած էի : Ա.ս
 „բանս իմացաւ թէ չէ կայսրը ,
 „բարկացաւ , կրակ դարձաւ . հը-
 „րաման տուաւ , որ դարձեալ զիս
 „մերկ նոյն տեղը կեցընեն , բարակ
 „ու սրածայր նետերով խոցօտեն
 „մինչև որ մեռնիմ : Ապց Ա.ս-

„տուած , որուն է բոլոր աշխարհ-
 „քրս , աս հրաշքը գործեց , որ
 „թէպէտ և նետ նետողները կը-
 „քաշէին իրենց աղեղը կընետէին,
 „բայց նետերը իրենց տեղէն ա-
 „մենեին չէին շարժեր : Բռնաւո-
 „րը դարձեալ պոռաց թէ ես կա-
 „խարդ կին մըն եմ , որ իմ կա-
 „խարդութեամբս զիս կըպաշտպա-
 „նեմ : Հրաման տուաւ որ նե-
 „տերն աղէկ մը տաքցընեն , յու-
 „սալով որ աս կերպով կախար-
 „դութիւնս կըտկարացընէ : Քա-
 „ղեցին հանեցին դարձեալ լաթս
 „վրայէս , ու մերկ տանջելու կե-
 „ցուցին : Ես տանջանքէն ալ աղա-
 „տեց զիս իմ երկնաւոր Փեսաս ,
 „ինչու որ տաքցած նետերը նե-
 „տողներուն վրայ կըդառնային ,

„Մինչև վեց հոգի անոնցմէ անմի-
 „ջապէս ինկան մեռան :

„Մ.ս որ տեսան նէ , շատերը
 „դարձան հաւատքի եկան , ու ամ-
 „մէն ժողովուրդը վերջի աստիճա-
 „նի խոռոված՝ ըսկսան քրիստո-
 „նէութիւնը պաշտպանել : Մ.ն ա-
 „տենը վախնալով բռնաւորը որ
 „աւելի մեծ չարիք մը չըլլայ , հը-
 „րամայեց որ գլուխս կտրեն : Մ.յս-
 „պէս յաղթանակելով ու փառա-
 „ւորելով երկինք թռաւ հոգիս իր
 „աստուածային փեսայէն կուսու-
 „թեան պսակը առնելու : — Իմ
 „արիւնս թափեցի կուսութեան
 „համար , ու յաղթութեան պսակը
 „առնելով Մ.տուճոյ տեսութեամ-
 „բը կըզմայլիմ : Իմ երջանիկ Մ.ս-
 „տուճոյ առջևն ելած օրս ուրբաթ

„էր ()գոստոսին տասնին“ : —
 „Ազեց Մատուած որ նոյն օրն
 „ալ իմ մարմինս Սունեանօ փո-
 „խադրըվի այնչափ փառաւորու-
 „թեամբ ու հրաշքներով“ :

Մս ծանօթութիւններն են , որ
 ուղեցինք տալ 'ի փառս և 'ի պատիւ
 Սրբուհւոյն : Ինչպէս որ ըսինք ,
 իրեք հոգւոյ եղած է աս յայտ-
 նութիւնը , որոնք մէկզմէկ չեն
 ճանչնար , ու մէկզմէկէ ալ հեռու
 կը բնակին : Իրեքն ալ դեռ կեն-
 դանի են , ու թէ ինչպիսի մար-
 դիկներ են զուրցեցինք : Ինչ որ
 աս իրեքն ալ Փրանկիսկոս քա-
 հանային պատմեցին՝ մէկզմէկու ը-
 սածին նման են , բայց ասկից չենք
 կրնար մտածել թէ ասոնք մեջեր-
 նին խօսք ըրած ըլլան վերի ըսած

պատճառներուն համար : Աս ծա-
նօթութիւնները տապանագրին
հետ բաղդատելով կը ճշմարտեն
դարձեալ աս տեսիլքը :

Արբուհի Փիլոմենային տօնը կը-
կատարուի Սոնեանօ () գոս՝ 10 նին
ութօրեայ տօնախմբութեամբ, ուր
գացող բազմութեան թիւը համ-
րանքի չի գար : Աւր որ անոր ա-
նունը ինչպէս որ պէտք է հա-
ւատով օգնութիւն կանչելու ըլ-
լան, դժուարաւ կը պատահի որ
իրենց խնդրուածքին չի հասնին :
Անոր պատկերովը գործըլած հը-
րաշքները խիստ շատ է, և խօս-
քիս ճշմարտութիւնը ցրցունելու
համար, ինչպէս որ ալ յառա-
ջագոյն խոստացանք քանի մը հը-
րաշքներ կը պատմենք աս տեղս,

որոնք յայտնի կըլկայեն , թէ
երագահաս օգնական է ամենուն
աս Արքուհին :

Ահսկիանոս քաղաքը 1826ին
տասնըմէկ տարուան տղայ մը Հա-
կովբ անունով Ասփայէլ ըսված
բժշկի մը որդի , երբոր ուրիշ տը-
ղոց հետ հրապարակական ճամբու
վրայ կըխաղար , գինիի կառք մը
անկից անցնելու ատեն , անիւր տը-
ղուն աջ ոտքին վրայէն անցաւ ,
ու ոտքը ճըզմեց : Տղան հոն փրո-
ված մնաց . եկան առին զինքը
տուն տարին , զանազան բժիշկներ
եկան նայեցան տղուն ոտքին , բայց
ամմէնքն ալ նոյնպէս իր հայրն
ալ ըռընտնալու յոյս մը չիցըցու-
ցին : Աւելի ծանրանալով հիւան-
դու թիւնը , Անտոնիոս անունով ե-

րևելի վիրաբուժը (ճէ-տահը) կան-
 չեցին, բայց արդէն հիւանդու-
 թիւնը քաղցկեղի դարձած ըլլա-
 լով, ու տղան ալ ինքը զինքը կոր-
 սունցըցած, ան ալ բըժը շկըվելու
 յոյսը կտրեց: Ան ատենը լալ
 ըսկսան ամմէնքը, բայց անոնց յու-
 սահատութեամբ լալու ատեննին
 ներս մտաւ Սաբբատինոս՝ Ասպ-
 պոս անունով բաքեպաշտ մարդ-
 մը, որնոր հետը սրբուհի Փիլոմե-
 նային պատկերը բերած էր: Վա-
 ջալերեց ասի աս խեղճերը, ու յոր-
 դորեց որ սրբուհի Փիլոմենային
 օգնութեանը դիմեն: Ուստի սուրբ
 Աստուածածնայ Վիթանեան ըս-
 կրտան զուրցել, որպէս զի՛ի պա-
 տիւ սրբուհի Փիլոմենային, զիրենք
 մսիթարէ: Աշօթքը լըմնալէն

Ետքը գնաց աս մարդը տղուն քո-
 վը, ու պոռալով Յակովբ կանչեց,
 ու ցըցուց սրբուհի Փիլոմենային
 պատկերը: Ինչ կընայիս անմիջա-
 պէս ըսկսաւ տղան առողջի մը պէս
 խօրաթել: Իմանալով ասոնք եղած
 շնորհքը, տղուն ոտքը բացին,
 տեսան որ բոլորովին առողջացեր
 է, բայց պզտիկ նշան մը մնացեր
 էր: Աս որ տեսաւ տղուն հայրը,
 զարմացաւ մնաց, ուխտ ըրաւ որ
 իր ստակովը՝ ի պատիւ Սրբուհւոյն
 մեծ հանդիսութիւն մը ընէ: Բիչ
 մը ետքը տղան բոլորովին բժըշ-
 կըվելով, առանց դժուարութեան
 մը քալել ըսկսաւ, ան ատենը
 հայրն ալ իր ուխտը կատարեց:
 Աս պատմութիւնը տղուն հայրը
 ու եղբայրը գրեցին, Փրանկիսկոս

քահանան ալ կըսէ իրեն համար
 թէ ես ալ տեսայ տղուն ոտքը,
 որուն ոտքին մատվըներէն մէկ
 քանին հիւանդութենէն թափած
 էր :

Առմինեանօ ըսված գաւառը ժողովրդապետական եկեղեցւոյն մէջ
 կայ սրբուհի Փիլոմենային պատկերը,
 որուն ժողովուրդը շատ մեծ
 ջերմեռանդութիւն կընէ մեծա-
 մեծ հրաշքներուն համար, և ա-
 սո նց մէկն ալ աս է, որ պիտի պատ-
 մենք : Յուլիսին իննին 1827ին
 երսունը վեց թղաչափ բարձր տե-
 ղէ մը վար ինկաւ գլխովար չորս
 տարուան տղայ մը Ռասիլիոս կամ
 Ռարսեղ անունով շերտնիմոս ու
 Փիլիկիա անուն ծնողաց զաւակ :
 Ինկածին պէս տղան՝ ըսկոաւ բեր-

նէն շողիքներ վազցընել, ու կեն-
 դանի ըլլալուննշան մը չէր իտար :
 Իսկոր ժողովուրդը, հայրը ու մայ-
 րը հաստատեցին թէ մեռաւ : Իսկ
 մայրը ուրիշ զաւակ չունենալով,
 ըսկսաւ յուսահատիլ ու լալ, բայց
 որովհետեւ ուրիշ անգամ սրբու-
 հի Փիլոմենային մեծամեծ հրաշք-
 ները տեսած էր, անոր համար հո-
 գի առաւ, ու անոր վրայ ապաւի-
 նելով, ըսկսաւ զինքն օգնութիւն
 կանչել, ու կենդանի հաւատքով
 առաւ տղան վազելով ժամ տա-
 րաւ, թէպէտ և տղան ամենևին չէր
 զգար : Արբոր ժամ հասաւ, տես-
 նելով որ ժողովրդապետը Օջիւզ
 Ասպուտի գահաժողովին՝ երգը կեր-
 գէ, Փիլոմենային պատկերին առ-
 ջևս դրաւ իր տղան ու կսրպա-

սէր . լըմընցածին պէս , աղաչեց
կինը որ սուրբ Մատուածածնայ
Վիթանեան ըսէ Սրբուհւոյն պատ-
կերին առջևը , թէպէտ և տղուն
մարմինը արդէն պաղած էր , բայց մօ-
րը հաւատքը դեռ կենդանի ու ջերմ
էր : Արբոր սրբուհի Փիլոմենա ա-
ղօթեալ վասն նորա կըսէին , իրեք
անգամ յայտնապէս շարժեցաւ
պատկերը , ու ըսկսաւ տղան պո-
ռալ , ու մայրը կանչել . վաղեց
մայրը ուրախութեամբ , գրկեց տը-
ղան ու տուն բերաւ : Արկրորդ
օրը ողջ առողջ ըսկսաւ պրտըտիլ ,
ու այնպէս կատարեալ առողջա-
ցած էր , որ և ոչ մէկ տեղը կոտրած
կար , կամ վիրաւորած :

Եւ այց աս ետեւի ըսելու պատ-
մութենէս յայտնի կերևայ թէ իր

ջերմեռանդներուն ինչպէս շու-
 տով օգնութեան կը հասնի սրբու-
 հի Փիլոմենան, որ առջի պատ-
 մածներէս աւելի զարմանալի է :
 Քասդէլվէթէրէ գաւառը Սարիա
 Ն'իուսթինա անունով կին մը
 1824ին Յունիարին մէջ դժուա-
 րածին ըլլալով մօտ էր մեռնելու :
 Աս բանս տեսնելով ասոր մայրը,
 ուխտ ըրաւ սրբուհի Փիլոմենային՝
 թէ որ աղջիկ ծնանելու ըլլայ նէ
 անոր անունը դնէ : Հաղիւ թէ
 անի աս աղօթքը ու ուխտն ըրաւ,
 մեռած աղջիկ մը ծնաւ, որնոր ծը-
 նանելու ատեն քիչ մը ձեռքը
 շարժելուն համար դայեակը շուտ
 մը մկրտեց ու ուրիշ անուն մը դը-
 րաւ, չի գիտնալով մամոնն ուխտը .
 բայց մկրտութենէն ետքը ստու-

գիւ մեռած էր : Արբոր թաղելու
 վրայ էին , մամը վրան հասնելով
 շատ ցաւեցաւ , կարծելով որ սրբ-
 բուհի Փիլոմենային անունը դրած
 ըլլային , չէր մեռներ : Նայց 'ի վե-
 րայ այսր ամենայնի յոյսը չիկտրե-
 լով՝ խնդրեց սրբուհի Փիլոմենային
 օգնութիւնը ու այնչափ աղաչեց
 ու աղօթք ըրաւ մինչև տեսաւ որ
 մեռած տղան կը շարժի ու իբր թէ
 հոգի տալու վրայ է : Ան ատենը
 վազեց ժամ տարաւ , ու անունը
 Փիլոմենայ դնել տուաւ . անմիջա-
 պէս աղջիկը առողջացաւ , ուսկից
 մեծ ուրախութեամբ առաւ տուն
 բերաւ , որ ամմէն տեսնողները
 զարմացան մնացին . որնոր մինչև
 հիմայ ողջ է , ու զինքն առողջացը-
 նողին շատ մեծ ջերմեռանդութիւն

ունի : Աս պատմութիւնը հայրը
մայրը ու մամը հաստատելէն ետ-
քը, նաև իր քահանայ հօրեղբայրն
ալ կրվկայէ :

Աս երկու իրեք պատմութենէն
յայտնի կերևայ՝ թէ սրբուհի Փի-
լոմենան իր ջերմեռանդներուն ու
զինքը օգնութիւն կանչողներուն
ինչպէս շուտով կը հասնի : Ասոյց
իր վարքը կարգալու ատեննիս լը-
սելով անոր հաստատութիւնը իր
խոստմունքին վրայ, չեմ ըսեր որ
միայն զարմանանք, հապա նաև
ամչնանք, որ հազար անգամ Աս-
տուծոյ խոստմունք կրնենք մեղ-
քէն ետ կենալու ու չար ընկեր-
ներէն հեռանալու, բայց ետքէն
երբոր մեր չար կիրքերը ու ընկեր-
ները իբր մեր հայրը ու մայրը ձե-

ւանալով մեզի կըշողոքորթեն, ան-
 միջապէս կըմոռնանք Աստուծոյ
 տուած խոստմունքնիս, ու անոնց
 կամքը կըկատարենք: Ուստի ա-
 ղաչենք աս Արքուհիին որ միջնորդ
 ըլլայ Աստուծոյ առջևը ու առ-
 նել տայ մեզի ան հաստատու-
 թիւնը, որ ինքն ունէր: Վաւ
 մենք ալ մեր կողմանէ ջանանք,
 որ Աստուծոյ մեզի տուած շնորհ-
 քին դէմ չիդնենք մեր չար գործ-
 քովը, որպէս զի սուրբ Վրիգոր
 Վարեկացիին ըսածին պէս չի-
 նմանինք անբժշկելի քաղքին որուն
 համար սուրբ գիրքը կըսէ «Իւ-
 ժբլիւցու գլուխն և ոչ բժշկե-
 ցաւ»:

ԵՂՕԹՔ:

Ո՛վ Ե՛ճ ամենակարող և բազում-
 ողորմ, որ ընտրեցիր ու ընդունե-
 ցար սրբուհի Վիլոմենան քեզի սի-
 րելի դուստր, ու երկնաւոր շնոր-
 հօք լուսաւորեցիր, ամենամաքուր
 կուսութեան պարգևօք զարդարե-
 ցիր զանի, ու անշարժ հաստատու-
 թիւն տուիր անոր՝ քրիստոնէա-
 կան սբ հաւատքին մէջ հաստա-
 տուն մնալու, որպէսզի աս ապա-
 կանացու աշխարհքիս մէջ քեզմէ
 չիրաժնրվի ամենեին, ու իրեն ար-
 դիւնքը աւելցրնելու համար ուզե-
 ցիր որ դառն ու անտանելի չարչա-
 րանքներ ալ քաշէ համբերութի

քու սիրոյդ համար, ու քու տը-
 ված շնորհքներդ անկորուստ պա-
 հելու համար, որպէսդ իրեն փառ-
 քը աւելնայ, ինչպէս վերջը յաղ-
 թութեան պահն ալ շնորհեցիր
 անոր, փառաւորելով զանի արքայ-
 ութեան մէջ յաւիտեանս յաւի-
 տենից: Ալ նաև աշխարհքիս մէջն
 ալ ուզելով հռչակել սրբուհւոյն
 անունը, իբր նոր գանձ յայտնե-
 ցիր մեզի իր մարմինը՝ դեղ բժշկու-
 թեան ամմէն հաւատացեալնե-
 րուն, ու անհամար հրաշքներով
 որ սրբուհւոյն բարեխօսութեամ-
 քը կը կատարես, կուզես նորէն
 հաւատացեալներդ շարժել՝ քու
 անունդ փառաւորելու, ջերմեռան-
 դութիւն ընելով սուրբ Փիլոմե-
 նային. արդ՝ փառաւորվի ու սք

ըլլայ քու անունդ նաև մեր վրայ,
որ քու Աճութեանդ առջևը ին-
կած կաղաչենք բարեխօսութեամբ
ու աղօթիւք սուրբ Փիլոմենային,
որ պակաս չընես մեր վրայէն քու
երկնային շնորհքդ, տուր մեզի
սրբութիւն վարուց, որ աս աշ-
խարհքիս մէջ մեղաց որոգայթ-
ներէն զերծ ըլլալով, աղատ քեզի
ծառայենք, ու քեզի սիրելի ըլ-
լանք:

Ամուր պահէ զմեզ, ո՞վ բաղ-
մագութ Աճ, սրբուհւոյն միջնոր-
դութեամբը՝ ուղղափառ սբ հա-
ւատքին մէջ, որ չըլլայ թէ աշխարհ-
քիս դժուարութիւններէն յաղ-
թըվելով հեռանանք քեզմէ. ո՞վ
անհուն բարութիւն իմ Աճ: Տուր
մեզի շնորհք հոգւոյ փրկութեան

Համար, ու փրկէ՛ զմեզ յաւիտե-
նական մահուանէ, որունչ ատան-
գամ արժանի եղանք մեր ծանր
ծանր յանցանքներուն համար, ու
ազատէ՛ զմեզ ամմէն երևելի ու
աներևոյթ թշնամիներէն :

Ընդհանուր խօսուածք Սրբուհւոյն 'ի
բարին ուղղէ՛ մեր ամմէն գործքե-
րը, որպէս զի քու շնորհօքդ ըս-
կսելով, 'ի փառս քո կատարենք
մեր ամմէն բաներնիս : Շնորհք
տուր մեզի, որպէսզի մենք ալ
սրբուհի Վիլոմենային վարուցընը-
ման ապրինք, ու մեր կեանքը ամմէն
հոգևոր պատրաստութեամբ կա-
տարելով, արժանի ըլլանք ար-
քայութեան փառացը, ու անոր
հետ փառաւորելով օրհնենք զքեզ
յաւիտեանս յաւիտենից, Ամէն :

Աղբի Սրբոհի Փիլոֆեոսային՝ հար-
 րոհելն ու շարոց սրբոհի-
 ինդրելու համար :

Ով սրբուհի կոյս Փիլոմենա,
 սիրելի հարսն երկնաւոր Փեսային
 Քսի, հայելի կուսութեան ու սրբ-
 ութեան, երբոր կրմտածեմ քու
 մեծ հոգդ ու ջանքդ, ու զանա-
 զան դժնդակ չարչարանքներդ, որ
 սիրով յանձն առիր անարատ պա-
 հելու համար քու կուսութիւնդ
 ու սրբութիւնդ, ամմէն աշխար-
 հային բաները ոչինչ սեպեցիր,
 սատանային փորձութեանցը դէմ
 կեցար, որպէսզի միայն Այ հա-
 ճելի ըլլաս, ու անոր հաւատար-
 մութենէ ետք չիկենաս մինչև քու
 վերջին կենացդ շունչը, կը զղջամ

մեծապէս ու կրցաւի սիրտս՝ իմ
 այնչափ մեղքերուս վրայ, որ գոր-
 ծեցի Ա՛յ դէմ, ու հոգ մը չունե-
 ցայ մաքուր պահելու իմ հոգիս,
 ու Ա՛յ արժանի բնակարան շինե-
 լու: Քեզի կրդիմեմ հիմա ո՛վ
 սրբուհի Փիլոմենա, քու գերա-
 զանց սրբութեանդ արդեանցը հա-
 մար, խնդրէ՛ Ա՛ստուծմէ ան վառած
 սէրը, որ ես ալ բորբոքիմ Ա՛յ
 սիրովը քեզի պէս ու լուամ իմ
 այնչափ անօրէնութիւններս արտա-
 սուք զղջման ու ապաշխարու-
 թեան: Ու հայցէ՛ Ա՛ստուծմէ քու
 հզօր բարեխօսութեամբդ ինձի
 համար կատարեալ սրբութիւն
 հոգւոյ ու մարմնոյ, որ Ա՛յ շնոր-
 հօքը դէմ կենալով սատանային
 ամմէն փորձութեանցը, որ միշտ

կըջանայ զիս մեղքի մէջ ձգել ,
 ու յաղթելով աշխարհքիս ամմէն
 դժուարութեանցը , ու հեռանա-
 լով մարմնոյ ամմէն բերկրութիւն-
 ներէն՝ միշտ սուրբ պահեմ իմ հո-
 գիս ու մարմինս : Եւորհք ու զօ-
 րութիւն խնդրէ Մատուծմէ ինծի ,
 որ իմ կեանքս սրբութեամբ ան-
 ցընելով , ՄԾ ու Ակեղեցւոյ պա-
 տուիրանները լաւ պահելով , չի-
 հեռանամ ամենեին իմ Մատուծ-
 մէս : Մքդ՝ ո՞վ սրբուհի կոյս Փի-
 լոմենա իս մի զըկեր քու հզօր
 պաշտպանութենէդ . քեզի կը-
 յանձնեմ իմ հոգիս ու մարմինս
 ու ամմէն բանս , դուն հոգա , պաշտ-
 պանէ , պահէ , որպէսզի և՛ ի վախ-
 ճանի արքայութեան փառացը ար-
 ժանի ըլլալով քեզի հետ փառա-

ւորեմ զՎՃ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Մ. զօր՝ Սրբո՛ւհի Փիլոսֆեանային՝ ԿԲ
 Հասարակին ՏԷՂ Հասարակութեան
 Խնդրելու Համար :

Ո՞վ փառաւոր վկայուհի և կոյս հաւատարիմ Յսի Վ. սի, դուն որ Վ. սի սբ հաւատքը հաստատուն պահելու համար ամմէն տեսակ դառն ու անտանելի չարչարանքները սիրով յանձն առիր . ու մեկդի ձգեցիր ամմէն բերկրութիւնները ու կորստական փառքը, քու սիրելի Փեսայեդ Վ. սէն չիզատվելու համար, որնոր զքեզ միշտ կը զօրացընէր իր անսային շնորհօքը . ահա՛ կաղաչենք քեզի ո՞վ սրբուհի Փիլոմենա, որ խնդրես

Աստուծոյ մեզի համար ալ ան
 անշարժ հաստատութիւնը, որով
 հաստատուն կենանք մեր ուղղա-
 փառ սբ հաւատքին մէջ, այնպէս
 որ ոչինչ դժուարութիւն ու նե-
 ղութիւն ու կամ մարդկային նը-
 կատում մը կարող ըլլայ զմեզ զա-
 տել Այ հաւատարմութենէ: Այ-
 ղաչենք քեզի սբ կոյս Փիլոմենա,
 նաև խնդրէ Աստուծոյ, որ աւել-
 ցընէ մեր յոյսը, ու սէրը, որպէս-
 զի յուսալով իրեն բարութեանը,
 ու սիրելով զինքը ամմէն բանէն
 աւելի, միշտ յառաջանանք իր սբ
 ծառայութեանը մէջ. և՛ իմաստա-
 նի իբրև հարազատ որդիք կաթու-
 ղիկէ Հռովմէական սբ Ակեղեցւոյ
 դաւանելով զճշմարիտ հաւատքը
 կարող ըլլանք աւանդել մեր հո-

դին Այ ձեռքը . ամէն :

Աղօլէք Սրբոհնի Փիլոսոֆային՝
 ամէն ներշնչութիւնն իրոն
 արեւը պէտքը օգնութիւնն
 շէլոհ համար :

Ո՛վ սրբուհի կոյս Փիլոսոֆայնա,
 տեսնալով այնչափ անհամար հը-
 րաշքներդ, որ կրկատարես քու
 բարեխօսութեամբդ՝ ամմէն տե-
 սակ ներշնչութիւններու մէջ ինկող-
 ներուն, բժշկելով զանոնք իրենց
 հիւանդութիւններէն, ու ազատե-
 լով իրենց ամմէն ներշնչութիւննե-
 րէն, մինչև միայն քու անունդ
 կանչելով, մեծամեծ օգնութիւն-
 ներ կրստանան քու ջերմեռանդ-
 ներդ, որով և կը հռչակվի քու
 պաշտպանութիւնդ ամմէն տեղ .

Հիմայ ես ալ ինկած քու առջևդ
 քեզի կրվեցընեմ իմ աչքս ասնե-
 ղու թեանս մէջ, ո՛վ նբ կոյս Վիլո-
 մենա, որ քու հզօր բարեխօսու-
 թեամբդ ազատես զիս, եթէ Ա՛յ
 կամքն է ասեկած նեղու թիւննե-
 րէն, որ պաշարեր են զիս, և կամ
 աս հիւանդու թենէն, որուն՝ մէջ
 ինկած կըտառապիմ, որպէսզի
 խալըսելով աս դժբաղդու թենէս,
 աւելի եռանդեամբ կարող ըլլամ
 ծառայել Ա՛յ: Ա՛րդ՝ ողորմէ՛ ինձի
 ո՛վ Արբուհի, քու պաշտպանու-
 թեամբդ. ու այնչափ հրաշքնե-
 րուդ որ Ա՛ծ կըկատարէ քու միջ-
 նորդու թեամբդ՝ ցուցուր մէկն ալ
 իմ ողորմելոյս վրայ: Չեմ դադ-
 րիր քու պաշտպանութիւնդ խըն-
 դրելէն մինչև որ տեսնամ իմ խըն-

դրուածքիս կատարումը, վասնզի ե-
 թէ ուրիշ ջերմեռանդներուդ կը-
 նես սա բարութիւնը, ստոյգ գի-
 տեմ որ իզմէ ալ չես զրկեր քու
 մխիթարութիւնդ, որ մեծաւ ջեր-
 մեռանդութեամբ կըդիմեմ քեզի :
 Նայց ասի ալ կաղաչեմ ո՞վ սըր-
 բուհի կոյս, եթէ կըտեսնաս որ
 աս նեղութիւնը իմ հոգւոյս փըր-
 կութեանը օգտակար ըլլայ պիտոր,
 ան ատենը կըխնդրեմ որ առնուս
 Նստուծմէ ինծի համբերութեան
 շնորհք, որ սիրով ու յօժարու-
 թեամբ քաշեմ աս ամմէն նեղու-
 թիւնները, որ Ն՞ճ խրկեր է ու կը-
 խրկէ իմ վրաս, որպէսզի իմ ար-
 դիւնքս աւելնալով աս աշխարհ-
 քիս մէջ, անդիի աշխարհքը ան-
 պատմելի խնդութեամբ վայելեմ

իմ Մ,Ծս յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

Աղբիւր Արքուհի Փելուսիանային՝ Բա-
րի մահ ինքրբէլու համար :

Ո՛վ երջանիկ սրբուհի կոյս
Փիլոմենա , օգնական ու պաշտ-
պան քու ջերմեռանդներուդ , դուն
որ այնպէս սրբութեամբ ու առանց
մեղաց՝ Այ սիրով վառված քու
կեանքդ 'ի փառս Այ կատարե-
ցիր , ու միշտ օգնական ունէիր
քեզի զՄ,Ծ քու ամմէն կենացդ մէջ ,
մանաւանդ քու չարչարանացդ ու
մահուանդ ատենը , երբ քու սի-
րելի Փեսաղ՝ Քսիր Մ,Ծսյին ազդե-
ցութեամբը կը զօրացընէր զքեզ ,
ու սբ Մ,Ծածինն ալ սիրելի մօր
պէս իր քաղցրութեամբը կը մխի-

Թարէր զքեզ, որ վերջը յաշխարհ
 նակաւ արքայութեան մէջ զՎ.Ճ
 փառաւորես, ու վայելես իր բա-
 րութիւնը. արդ՝ կաղաչեմ քեզի
 մեծաւ թախանձանօք ու Սրբուհի
 կոյս Փիլոմենա, որ խնդրես Մ.Ս-
 տուծմէ՝ որ շնորհք ու զօրութիւն
 տայ ինձի լաւ պատրաստութիւն
 տեսնելու մահուանս. չըլլայ որ
 յանկարծակի ու առանց պատրաս-
 տութեան ելլեմ աս աշխարհքէս:
 Կաղաչեմ քեզի ուլ երջանիկ
 կոյսդ, Քսի քաշած չարչարանք-
 ներուն համար, ու նաև քու չար-
 չարանացդ արդեանցը համար, քու
 հզօր բարեխօսութեամբդ շնորհք
 առ ինձի Մ.Ստուծմէ, որ հիմակվը-
 նէ հեռանամ ամմէն մեղքէ փախ-
 չելով սատանայէն ու իր չար գործ-

քերէն , ու առանց մեղաց ապրիմ
 մինչև մահուանս ատենը , ու ան
 ատենն ալ ճշմարիտ զղջմամբ կա-
 տարեալ խոստովանութեամբ ու
 արժանաւոր ապաշխարութեամբ
 ու Քսի սբ մարմնոյ ընդունելու-
 թեամբը կատարեմ իմ կեանքս :
 Աղորմէ՛ ինձի քու հղօր պաշտպա-
 նութեամբդ ո՛վ սրբուհի Փիլոմե-
 նա ան սոսկալի ատենը՝ մեռնելուս
 օրը , այնպէս որ թէև կարող չըլ-
 լամ ան ատենը աղաչել քեզի
 ամմէն զգայարանքներս կորսնցը-
 նելով , սակայն մի մոռնար զիս ,
 այլ հիմակվան աղաչանացս նայե-
 լով , որ կրնեմ քեզի , բեր ինձի
 Աճային օգնութիւնը , որն որ պա-
 կաս չըլայ քովէս , որ յաղթէ սա-
 տանային , ու ցրուէ իր զօրութիւն-

ները որ չիկրնայ յաղթել ինծի :
 Հիմակվընէ քու բարեխօսութեա-
 նըդ կը յանձնեմ բոլորովին իմ հո-
 գիս . ո՛վ սրբուհի կոյս Փիլոմենա ,
 որպէս զի մահուանս ատենը հո-
 գաս իմ հոգւոյս փրկութիւնը :
 Անետքի նեղութեան ատենը քու
 միջնորդութիւնը իղմէ մի հեռա-
 ցրներ, ու ան սոսկալի բոպէն իս քու
 մխիթարութենէդ մի զըրկեր :
 Օրութիւն ան ինծի Աստուծմէ,
 որ կարող ըլլամ ան ատենը Յսին ,
 սբ Աճաճնայ ու քուկին քաղցր
 անունդ սրտանց կանչել ինծի օգ-
 նութիւն , որ փախչին ամմէն սա-
 տանաները, ու չիկրնան իրենց փոր-
 ձութիւններովը մնաս մը բերել
 իմ հոգւոյս , և ես ալ խալըսելով
 աս ապականացու աշխարհքէս ա-

նարատ վարուք, արժանի ըլլամ
 արքայութեան մէջ քեզի հետ փա-
 ռաւորելու զՎճ յաւիտեանս յա-
 վիտենից. ամէն :

Գլխաւոր ազօլեհներուն Տէին
 ալ, որոնք իրհաճի սրբոհի Փիլո-
 Տեան, և պաշտօնաւոր աւս Լա-
 րաւորութեան, որ իրազէ Ի իլեանիս :
 Որսզէնիս շատ հրաշքներուն Տէջ
 ցըցոցած և Սրբոհի ի ի շատ հա-
 ճելի և իրենք Լաւորութեանայ
 ջերմեանս պոլիմը, ու անոր պի-
 Տէլը, հանաւոր Ի իլեանիսյով ու
 իր ազօլեհով :

